

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

30 червня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1320/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого - Устименко В.Є.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Заріцької А.О., Луцюка П.С.,
Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Шипової Т.С.,

розглянувши дисциплінарну справу, відкриту стосовно судді
Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненка Дмитра
Валерійовича за зверненнями Зайцевої О.А.,

встановила:

У 2014-2015 роках на адресу Комісії надійшли звернення
Зайцевої О.А. щодо поведінки судді Новокаховського міського суду
Херсонської області Червоненка Д.В.

У зверненнях Зайцевої О.А. зазначено, що суддею Червоненком Д.В.
порушено норми матеріального та процесуального права під час розгляду
цивільної справи № 661/1549/13-ц за позовом ОСОБА_1 до
Зайцевої О.А., ОСОБА_2, третя особа - відділ реєстрації актів
цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції
Херсонської області, про визнання батьківства. Суддею було відкрито
провадження у справі без урахування того, що позивач вже звертався до
Новокаховського міського суду Херсонської області з таким позовом і
судом було закрито провадження у справі № 2-1807/2006 на підставі
пункту 3 частини 1 статті 205 ЦПК України за заявою позивача
ОСОБА_1. Таким чином, на думку заявниці, суддею порушено
вимоги пункту 2 частини 2 статті 122 ЦПК України.

Зайцева О.А. зауважує про порушення суддею вимоги щодо неупередженого розгляду справи, зокрема порушення правил щодо відводу (самовідводу) під час розгляду справи, оскільки статтями 212, 213 ЦПК України передбачено, що суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів; обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

У зверненнях вказується, що суддею не дотримано принципу неупередженого розгляду справи, було порушено вимоги щодо позовної давності, які визначені приписами частини 2 статті 129 Сімейного кодексу України, та вимоги частини 3 статті 45 Цивільного процесуального кодексу України щодо обов'язкової участі у справах такої категорії органів опіки та піклування.

З урахуванням викладених обставин заявник просить Комісію направити до Вищої ради юстиції рекомендацію про звільнення судді Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненка Дмитра Валерійовича за порушення присяги судді.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (далі - Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 Розділу II цього Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги) до Комісії, відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Враховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даною скаргою здійснюється за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до вимог статті 86 Закону членом Комісії проведено перевірку даних про наявність підстав для притягнення судді Червоненка Д.В. до дисциплінарної відповідальності, за результатами якої складено висновок із викладенням виявлених фактів та обставин.

Рішенням Комісії від 26 січня 2016 року № 116/дп-16 стосовно судді Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненка Д.В. відкрито дисциплінарну справу.

Копію зазначеного рішення Комісії та висновок члена Комісії, складений за результатами перевірки за зверненнями Зайцевої О.А, суддя Червоненко Д.В. отримав 07 лютого 2016 року.

Суддя Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненко Д.В. прибув на засідання Комісії 30 червня 2016 року.

Зайцева О.А. була повідомлена про час, місце проведення засідання завчасно, на засідання Комісії не прибула, однак її неприбуття не перешкоджає розгляду дисциплінарної справи по суті.

Суддя Червоненко Д.В. скористався своїм правом та надав Комісії пояснення, в яких зазначив, що він не визнає порушення ним принципу неупередженого розгляду справи та частини 2 статті 129 Сімейного кодексу України, а також вимог частини 3 статті 45 ЦПК України щодо обов'язкової участі у справах такої категорії органів опіки та піклування.

Суддя стверджує, що поза межами судових засідань не спілкувався з ОСОБА_1 та під час розгляду зазначеної цивільної справи не знав про існування інших поданих позивачем позовів, які надійшли у провадження інших суддів.

На запитання членів Комісії стосовно порушень норм процесуального права під час відкриття провадження у справі та розгляду питання щодо позовної давності, обов'язкової участі у справах такої категорії органів опіки та піклування суддя Червоненко Д.В. не зміг довести своєї правової позиції, а також не зміг пояснити неузгодженості рішення у цій справі роз'ясненням пункту 3 постанови Пленуму Верховного суду України від 15 травня 2006 року № 3 «Про практику застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів».

Заслухавши доповідача, пояснення судді Червоненка Д.В., дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Комісія встановила такі факти та обставини.

Указом Президента України «Про призначення суддів» від 13 травня 2009 року № 323/2009 Червоненка Дмитра Валерійовича призначено на посаду судді Новокаховського міського суду Херсонської області. 13 травня 2014 року п'ятирічний термін повноважень перебування на посаді судді Червоненка Д.В. закінчився.

У провадженні судді Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненка Д.В. перебувала цивільна справа № 661/1549/13-ц за позовом ОСОБА_1 до Зайцевої О.А., ОСОБА_2, третя особа – відділ реєстрації актів цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції Херсонської області, про визнання батьківства.

Ухвалою Новокаховського міського суду Херсонської області від 08 квітня 2013 року відкрито провадження у справі.

20 травня 2013 року ухвалою суду у задоволенні заяви Зайцевої О.А. про закриття провадження у справі відмовлено. Підставою відмови у задоволенні заяви було посилення на те, що справа, яка перебувала у 2006 році у провадженні судді Новокаховського міського суду Херсонської області Бойка М.Є., розглядалась за позовною заявою від 21 липня 2006 року за нормами Сімейного кодексу України, а позовна заява у справі № 661/1549/13-ц обґрунтовується нормами Кодексу про шлюб та сім'ю.

13 грудня 2013 року Зайцева О.А. повторно звернулася до суду із заявою про закриття провадження у справі.

Ухвалою від 16 грудня 2013 року відмовлено у задоволенні клопотання про закриття провадження у справі і зазначено, що доводам відповідача та його представника про те, що позивач не має права на звернення до суду з позовом, буде надано оцінку судом під час ухвалення рішення у справі.

Рішенням Новокаховського міського суду Херсонської області від 26 грудня 2013 року позов ОСОБА_1 задоволено.

Апеляційним судом Херсонської області 03 березня 2014 року рішення Новокаховського міського суду Херсонської області від 26 грудня 2013 року скасовано; ухвалено нове рішення, яким ОСОБА_1 відмовлено у задоволенні позову.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04 червня 2014 року касаційну скаргу ОСОБА_1 відхилено; рішення апеляційного суду Херсонської області від 03 березня 2014 року залишено без змін.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив з підстав, передбачених статтею 53 КпШС України, зокрема із того, що ОСОБА_1 з 1994-1995 років зустрічався з ОСОБА_3 (заявницею), на час вагітності якої вони проживали разом, були пов'язані спільним побутом, вели спільне господарство, позивач піклувався про ОСОБА_3, забезпечував її, домовлявся за пологи, забирав з пологового будинку, піклувався як про неї, так і про дитину, займався вихованням дитини, проводив з ними вільний час та відпочинок.

Крім того, оскільки Зайцева О.А. ухилилася від проведення судово-медичної молекулярно-генетичної експертизи щодо біологічного батьківства позивача, то суд на підставі частини 1 статті 146 ЦПК України визнав встановленим факт біологічного батьківства позивача стосовно ОСОБА_4.

Проте з таким висновком суду першої інстанції не погодився апеляційний суд, оскільки судом першої інстанції неправильно застосовано норми матеріального права та істотно порушено норми процесуального права.

Рішенням апеляційного суду Херсонської області від 03 березня 2013 року встановлено таке.

Відповідно до частини 1 статті 11 ЦПК України суд розглядає цивільні справи не інакше як за зверненням фізичних чи юридичних осіб, поданим відповідно до цього Кодексу, в межах заявлених ними вимог і на підставі доказів сторін та інших осіб, які беруть участь у справі.

Згідно з частинами 1, 2 статті 119 ЦПК України позовна заява подається в письмовій формі та повинна містити зміст позовних вимог, виклад обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги.

Частиною 2 статті 31 ЦПК України передбачено, що до початку розгляду судом справи по суті позивач має право шляхом подання письмової заяви змінити предмет або підставу позову.

Як вбачається зі змісту позовної заяви, ОСОБА_1 обґрунтовував позовні вимоги біологічним походженням ОСОБА_4 від нього як батька, що саме по собі в силу статті 53 КпШС України не має юридичного значення. При цьому на передбачені вказаною нормою права підстави для встановлення батьківства (спільне проживання та ведення спільного господарства з матір'ю дитини до її народження, спільне виховання чи утримання ними дитини, визнання батьківства) позивач не посилався. Зазначені обставини досліджували судом без наявності відповідно оформлених позовних вимог ОСОБА_1 та без урахування тієї обставини, що позивач 29 червня 2006 року звертався до суду із позовом до ОСОБА_3 про визнання батьківства на підставі статті 53 КпШС України, відмовився від позову і ухвалою Новокаховського міського суду Херсонської області від 25 липня 2006 року його відмову від позову прийнято і провадження у справі закрито.

Суд не взяв до уваги показання свідків ОСОБА_5, ОСОБА_6 та ту обставину, що позивач з 27 жовтня 2001 року по 05 серпня 2010 року перебував у зареєстрованому шлюбі з ОСОБА_7.

Крім того, апеляційним судом визнано необґрунтованим висновок суду першої інстанції про ухилення Зайцевої О.А. від проведення судово-медичної молекулярно-генетичної експертизи, призначеної ухвалою суду від 14 серпня 2013 року, внаслідок чого суд на підставі частини 1 статті 146 ЦПК України визнав встановленим факт біологічного батьківства позивача стосовно ОСОБА_4. Також висновок не був підтверджений достовірними доказами про такі дії Зайцевої О.А., яка про час і місце проведення експертизи належним чином не була повідомлена (поштові повідомлення повернуто поштою без вручення через закінчення терміну зберігання).

Апеляційним судом Херсонської області рішення суду, ухвалене суддею Червоненком Д.В., скасовано як постановлене з порушенням норм матеріального і процесуального права.

Згідно з роз'ясненнями пункту 3 постанови Пленуму Верховного суду України від 15 травня 2006 року № 3 «Про практику застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів» у разі, якщо підстави для визнання батьківства за рішенням суду, зазначені у статті 128 СК України, істотно відрізняються від підстав його встановлення, передбачених у статті 53 КпШС України, суди, вирішуючи питання про те, якою нормою слід керуватися при розгляді справ цієї категорії, повинні виходити з дати народження дитини.

Судом касаційної інстанції встановлено, що колегія суддів апеляційного суду Херсонської області, скасовуючи рішення суду першої інстанції, дійшла правильного висновку щодо відсутності правових підстав для задоволення позову та вірно керувалася положеннями статті 53 КпШС України. Також апеляційним судом відповідно до статті 212 ЦПК України повно і всебічно досліджено і оцінено обставини у справі, надані сторонами докази, правильно зазначено юридичну природу спірних правовідносин та закон, який їх регулює, та вірно враховано, що положення статті 53 КпШС України містять виключні підстави визнання батьківства, що узгоджується з роз'ясненнями Пленуму Верховного суду України від 15 травня 2006 року № 3 «Про практику застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів».

Комісією не надається оцінка доказам щодо обґрунтованості по суті судового рішення, ухваленого суддею Червоненком Д.В., що перевіряється судами вищих інстанцій, а досліджується лише порушення суддею норм законодавства, як наслідок неналежного ставлення судді до виконання службових обов'язків.

Суддя Червоненко Д.В., маючи стаж роботи судді з 2009 року, за наявності роз'яснень Пленуму Верховного суду України від 15 травня 2006 року № 3 «Про практику застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів», ухвалюючи рішення від 26 грудня 2013 року, проігнорував вказані роз'яснення та наведені вимоги, що свідчить про неналежне ставлення судді до службових обов'язків.

Згідно з вимогами частини 2 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Комісією перевірено також доводи заявника щодо упередженості судді та порушення правил відводу (самовідводу).

На запит Комісії головою Новокаховського міського суду Херсонської області повідомлено, що у березні-квітні 2013 року до суду надійшли і були зареєстровані в автоматизованій системі документообігу та розподілені суддям тотожні за змістом ОСОБА_1 такі заяви:

- 27 березня 2013 року за вх. № 5366/13-Вх цивільна справа № 661/1506/13-ц за позовом до Зайцевої Олени Анатоліївни, третя особа - відділ реєстрації актів цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції Херсонської області, про визнання батьківства (головуючий суддя Бойко М.С.);

- 01 квітня 2013 року за вх. № 5618/13-Вх цивільна справа № 661/1549/13-ц за позовом до Зайцевої Олени Анатоліївни, третя особа - відділ реєстрації актів цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції Херсонської області, про визнання батьківства (головуючий суддя Червоненко Д.В.);

- 09 квітня 2013 року за вх. № 6224/13-Вх цивільна справа № 661/1734/13-ц за позовом до Зайцевої Олени Анатоліївни, третя особа - відділ реєстрації актів цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції Херсонської області, про визнання батьківства (головуючий суддя Чирський Г.М.);

- 12 квітня 2013 року за вх. № 6664/13-Вх цивільна справа № 661/1812/13-ц за позовом до Зайцевої Олени Анатоліївни, третя особа відділ реєстрації актів цивільного стану Новокаховського міського управління юстиції Херсонської області, про визнання батьківства (головуючий суддя Бойко М.Є.).

Позовні заяви, розподілені у провадження суддям Бойко М.Є., Чирському Г.М., було визнано неподаними та повернуто позивачу. У цивільній справі № 661/1812/13-ц суддею Бойком М.Є. було відкрито провадження та за клопотанням ОСОБА_1 ухвалою залишено без розгляду.

Апеляційні скарги на ухвали Новокаховського міського суду Херсонської області у цивільних справах, які розглядались суддями Бойко М.Є. та Чирським Г.М., до суду не надходили.

Зазначене може свідчити про зловживання позивачем ОСОБА_1 своїм правом на звернення до суду та вчинення ним дій для вибіркового визначення саме судді Червоненка Д.В.

За результатами перевірки доводів автора звернення щодо вибіркового визначення судді Червоненка Д.В. для розгляду вказаної справи встановлено обставини, що можуть свідчити про створення умов для цього особою, яка подала позовні заяви до суду. Однак Комісія врахувала пояснення судді Червоненка Д.В. про те, що він не знав про подання інших ідентичних за змістом позовів до суду, які надійшли у провадження іншим суддям Новокаховського міського суду Херсонської області, та не міг впливати на їх розгляд.

Водночас, частиною 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року визначено, що дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Комісією провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

З матеріалів дисциплінарної справи вбачається, що з дня вчинення суддею Червоненком Д.В. (ухвалення рішення у справі від 26 грудня 2013 року) дисциплінарного проступку, тобто з дня ухвалення судового

рішення, без урахування часу тимчасової непрацездатності та перебування судді у відпустці, минуло більше року.

Таким чином, Комісія вважає за необхідне припинити провадження у дисциплінарній справі у зв'язку із закінченням строку притягнення судді Червоненка Д.В. до дисциплінарної відповідальності.

Керуючись статтями 83-89, 105 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, Вища кваліфікаційна комісія суддів України

вирішила:

припинити дисциплінарну справу стосовно судді Новокаховського міського суду Херсонської області Червоненка Дмитра Валерійовича за зверненнями Зайцевої О.А.

Головуючий

Члени Комісії:

В.Є. Устименко

В.І. Бутенко

А.В. Василенко

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

Т.С. Шилова